

شروع و دوز دوم را نیز به مقدار ۵ میلی لیتر پس از ۴ هفته تزریق می نمایند. یک دوز یادآور ۴ روز قبل از زایش موجب ایمنی کوتاه مدتی در بزغاله می شود اگر اینکار انجام نشده باشد، می توان بزغاله را در ۳ روزگی واکسینه نمود. این بزغاله ها پس از واکسن دوم بطور کافی، در برابر بیماری ایمن می گردند. و اگر مادر واکسینه شده باشد، اولین واکسیناسیون بزغاله چند روز پس از تولد خواهد بود.

اسهال بزها:

اسهال در بزها خیلی متداول است و علت های متعددی دارد که از همه شایع تر اسهال حاصله آلودگی های انگلی یا کوکسیدیوز می باشد. از علل دیگر اسهال، خوردن علف های هرز محرک، تغذیه نامناسب یا عفونت های گوارشی می باشد.

بطور کلی برای تشخیص یا درمان بیماری می توان از دارویی بنام Kaomagna یا روزانه از مخلوطی از ۱۵ گرم پودر زغال، ۱۵ گرم پودر گچ، ۶ گرم پودر زنجبیل و ۶ گرم بیکربنات سدیم استفاده کرد. اگر علت اسهال عفونت باشد می توان از قرص یا پودر سولفامزاتین یا سولفامیدین استفاده نمود.

ورم پستان:

اگرچه بندرت ورم پستان کشنده ای در بز با تشکیل بافت فیروزی در پستان باعث کاهش تولید شیر می شود، ورم پستان ممکن است بسته به نوع عفونت فرم حاد یا شکل نهفته بخود بگیرد.

ورم پستان حاد دارای مشخصات زیر است:

تورم در یک یاد و طرف سر پستان - گرمی و درد آن - دوشش شیر از پستان مبتلا مشکل بوده و شیر بدست آمده ممکن است آبکی یا برنگ خون باشد.

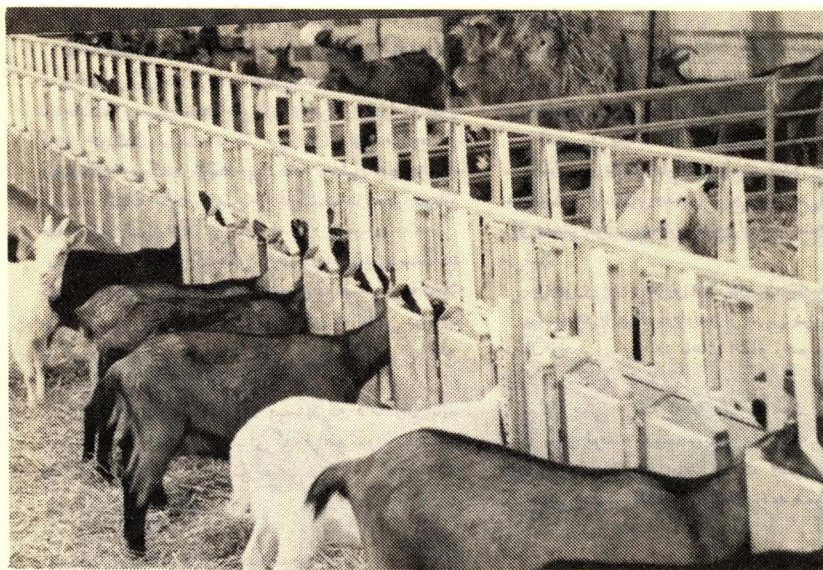
ورم پستان مزمن ممکن است بدنال یک ورم پستان حاد یا مستقلاً بوجود آید. شیر ظاهری طبیعی داشته یا گاه ممکن است حاوی لخته هایی باشد یا ممکن است ظاهری دلمه ای، رشته ای کدر یا آبکی داشته باشد.

گره های سخت و عمیق زیاد در بافت پستان غیر متداول نبوده و در اثر تشکیل بافت فیبری بوجود می آید. بزهای شیری از هر دو نوع ورم پستان رنج می برند و ممکن است بیماری را از طریق دست کارگردان شیردوش، حوله های یا پارچه های شستشوی پستان ها یا ماشینهای شیردوشی به بزهای دیگر منتقل نمایند.

شیر بزهای مبتلا به ورم پستان بهتر است در آخر از همه دوشیده شود و شیر سر پستانکهای مریض باید در داخل ظروف حاوی ماده ضد عفونی ریخته شده و سپس منهدم شود.

روشهای دیگر پیشگیری شامل استفاده از آب روان برای شستشوی سرپستانها قبل از شیردوشی، عدم استفاده از پارچه مشترک و یا استفاده از پارچه انفرادی برای خشک پستانها برای هر بز و غوطه ور نمودن بزها در محلول ید و فور ضعیف پس از شیر دوشی می باشد.

در صورت استفاده از ماشینهای شیردوشی این مطلب مهم است که ماشین بدرستی تنظیم شده باشد که سرپستانک سریعاً پس از اتمام جریان شیر برداشته شود و در بهداشت آنها دقت شود.

بیماریهای متداول در بزها

تغذیه صحیح، بهداشت و مراقبت های عمومی و مدیریتی می تواند وقوع تعداد زیادی از بیماریهای بزها را کاهش دهد. روشهای درمان بیماریها که ذیلاً اشاره می شود یکی از این فاکتورهاست. ولی باید در نظر داشت که در صورت وجود خدمات دامپزشکی، بهتر است این اقدامات با نظرات دامپزشکان منطبق گردد.

آنتروتوکسمی:

بیماری آنتروتوکسمی یکی از بیماریهای جدی و متداول بزهاست که در تمام سنین روی می دهد، هرچند که این بیماری معمولاً در بزهایی دیده می شود که در شرایط بهتری قرار داشته و چند هفته از شیردهی آنها سپری شده باشد. در فرم حاد بیماری معمولاً بز، مرده یافت می شود یا در عرض چند ساعت می میرد.

قبل از مرگ، حیوان علائم درد شکم حاد و دندان قروچه را نشان می دهد. اسهال خونی رنگ که ممکن است حاوی قطعاتی از غشاء، موکوسی و خون باشد در بز مبتلا وجود دارد. این علائم ممکن است چندین روز ادامه داشته باشد که در جریان آن تولید شیر حیوان سریعاً افت پیدا کرده و ممکن است حیوان بمیرد. در فرم مزمن بیماری، اسهال ممکن است برای چندین ماه ادامه یابد.

برای جلوگیری از تلفات حاصله از آنتروتوکسمی بایستی تمامی گاوها با همان واکسنی که برای گوسفند مصرف می شود واکسینه شوند. مقدار دوز تجویز شده بهتر است زیر پوست ناحیه گردن تزریق شود. بدین منظور می توان با انگشت، چینی در پوست ایجاد نمود و واکسن را در داخل چین پوستی تزریق کرد. دوز اولیه را با ۵ میلی لیتر

مترجم: دکتر تقی گل محمدی

منبع: از نشریات Farmnote شماره 3962

برای درمان می توان از تزریق داخل پستانی و پمادهای آنتی بیوتیک دار بصورت لوله پس از شیردوشی و تکرار آن بمدت ۳ روز استفاده نمود. شیر بدست آمده پس از درمان یا بمدت ۳ روز پس از درمان نباید مورد مصرف قرار گیرد. طبق توصیه دامپزشک می توان بزهای خشک یا در مراحل آخر شیردهی را با آنتی بیوتیک های طولانی اثر درمان نمود. با این عمل ممکن است چندین مورد بیماری را درمان و از عفونت های دوره خشکی نیز جلوگیری نمود.

بیماری ورم زانوی بز - ذات الریه پیشرونده:

این دو بیماری توسط یک نوع ویروس و معمولاً بزهای شیری بالاتر از ۲ سال را مبتلا می کند. گاهی ممکن است دامهای جوانتر را نیز از پا در آورد. بیماری زانوی بزرگ (Big Knee) از رشد و تکثیر بافتی در اطراف مفصل حاصل می شود. وقتی که دام دچار این بیماری می شود، بافت ریه ضمیمه شده و مناطق بزرگی از آن توانایی تبادلات گازی را از دست می دهند. در مراحل پیشرفته بیماری مشکلات تنفسی دام افزایش خواهد یافت برای این بیماری ویروسی درمانی وجود نداشته و واکنسی نیز برای پیشگیری آن نیست. بیماری از طریق شیر بز های آلوده به بزغاله های آنها منتقل می شود. جداسازی بزغاله ها به محض تولد و پرورش آنها با شیر گاو در قطع سیکل عفونت بسیار موفقیت آمیز بوده است. شواهد کمی دال بر انتقال عفونت توسط دامهای دیگر وجود دارد. دامهای آلوده را می توان با آزمایش خون شناسایی نمود.

تپ شیر (Milk Fever)

بیماری تپ شیر، معمولاً بزهای پرشیر را در شکم (زایمان) دوم، سوم و چهارم تحت تأثیر قرار داده و غالباً همیشه چند روز پس از زایمان بوقوع می پیوندد. علت بیماری، سقوط ناگهانی کلسیم شیر بدن بال شیردهی زیاد می باشد. علائم بیماری مشتمل بر بی اشتها و برداشتن قدمهای سست و ناپایدار است که پس از آن دام دراز کشیده و گردن آن به یک طرف کشیده می شود. دامهای مبتلا سریعاً بحالت اغماز رفته و ممکن است قبل از اینکه درمان شوند بمیرند.

دکتر دامپزشک می تواند با تزریق کلسیم بروگلوکنات بطور وریدی قبل از اینکه بیماری شکل پیچیده تری بخود بگیرد وضعیت بیمار را بهبود بخشد.

اگر دکتر دامپزشک در دسترس نبود می توان محلول کلسیم را در ۳ - ۴ نقطه زیر پوست ناحیه گردن تزریق کرد. برای اینکه می توان از محلول کلسیم آماده استفاده نمود و یا بدین ترتیب ساخت و مصرف نمود: ۲۵ گرم ملح کلسیم بروگلوکنات را در ۱۰۰ میلی لیتر آب جوشیده حل نمود. قبل از تزریق باید محلول را از نظر گرما تا حرارت بدن خنک نمود.

تزریق زیر جلدی نسبت به تزریق وریدی آهسته تر عمل می کند ولی در عرض ۱ - ۲ ساعت وضع دام رو به بهبود خواهد رفت. پس از تزریق دارو حداقل تا ۲۴ ساعت نباید شیردوشی نمود و پس از این مدت مقدار بسیار کمی شیر دوشیده و دور می ریزیم و بتدریج در عرض ۲ تا ۳ روز شیردوشی را افزایش داده و به حد طبیعی می رسانیم.

جفت ماندگی:

قسمتی از جفت ممکن است در بزهایی که دچار سخت زائی باشند در رحم باقی بماند. که به مراقبت های ویژه نیازمند است. مدخل رحم از روز سوم و چهارم پس از زایمان بشدت بسته می شود و غالباً قسمت باقیمانده جفت در رحم در اثر عفونت دچار فساد می شود.

از علائم مهم آن ترشح ماده ژلاتینی شکلاتی رنگ از واژن است که بخش خلفی و دم بز را آلوده می کند، همچنین کاهش اشتها، قطع شیر و بیحالی نیز از علائم بیماری می باشد.

بهترین راه پیشگیری این است که وضع دام بطور کامل پس از زایش و در چند ساعت بعدی مورد بررسی قرار گیرد. در صورت وجود جفت ماندگی برای جلوگیری از احتمال مسمومیت خونی اقدامات دامپزشکی باید انجام گیرد.

زخم های پستانی:

شقاقیها و ترک های پستانی ممکن است در صورت خشک نکردن پستانها پس از شیردوشی به ویژه در هوای سرد بوجود آید. ممکن است سرپستانکها بوسیله سیم خاردار، خارهای بیابانی و سایر برآمدگیهای برنده زخمی شوند. زخمهای کوچک را باید با استفاده از محلولهای ضد عفونی کننده شسته و خشک نمود و با مقدار کافی نوار زخم تالبه هرسر پستانک باند پیچی نمود شکافهای پستانی را باید روزی دوسار پس از شیردوشی با پمادهای ضد عفونی کننده مناسب آغشته نمود. پمادی که می توان بطور دستی تهیه نمود عبارت است از ۳ قسمت لانولین + ۳ قسمت وازلین و یک قسمت اسیدسالیسیلیک.

چشم صورتی: Pink-Eye (چشم درد و گریه دار)

بیماری چشم صورتی توسط حشرات یا گرد و خاک منتشر و بیشتر در ماههای گرم و خشک سال بوقوع می پیوندد.

اولین علامت بیماری، خروج ترشحات آبکی از چشم است و بدن بال آن غشاء مخاطی و با پیشرفت بیماری لایه سفیدی تمامی کره چشم را فرا می گیرد. این بیماری ممکن است منجر به کوری زودگذر یا کامل شده و در موارد سخت بیماری ممکن است کره چشم متلاشی شود. برای درمان آن می توان پماد Pink-Eye را در گوشه چشم هر صبح و شب بمدت چندین روز تا ناپدید شدن کامل علائم وارد نمود. از آترو سول نیز می توان بدین منظور استفاده نمود.

کچلی در بزها: (Ring worm)

کچلی بزها در اثر ورود برخی قارچها در الیاف یا فولیکولهای مو بوجود می آید و منجر به ریزش مو و ایجاد نواحی گروبی می شود.

قارچ عامل بیماری بسرعت و در اثر تماس با انسان یا سایر بزها منتقل می شود.

برای درمان می توان از نظورید روزی یکبار استفاده نمود. درمان باید تا رویش موهای جدید ادامه پیدا کند.

آلودگیهای کرمی:

آلودگی شدید کرمی ممکن است یکی از عوامل مهم کاهش تولید و کاهش کیفی دامها باشد.

دامهای جوان بویژه آنهائیکه وضع عمومی خوبی ندارند بیشتر از آلودگیهای کرمی رنج می برند ولی دامها در تمام سنین می توانند آلوده شوند. در موارد زیادی ممکن است منجر به مرگ دام شوند علائم مشخصی در آلودگی کرمی وجود ندارد. قسمتی از آنها حالت عمومی خوبی نداشته و گاهی اسهال دارند. معمولاً پوشش موئی بدن خشک و ترد و سیخ می شود و اشتها بتدریج کاهش می یابد و یک حالت کاهش تولید شیر پیشرونده در بزهای شیرده مشاهده می شود.

تعدادی محلولهای دارویی ضد کرم وجود دارد و بطور روتین می توان هر ۶ - ۸ هفته تجویز نمود.

پیشگیری از بیماری در مقایسه با درمان ارجحیت دارد و تغذیه خوب از جایگزین شدن کرهها در معده و روده جلوگیری می نماید. چرانیدن دوره ای نیز در درمان کمک می کند، بدین نحو که کرهها قسمتی از چرخه زندگی خود را در خارج از بدن دام سپری می نمایند.

تخم کرهها مدت زیادی قادرند زنده بمانند، بویژه در مناطق مرطوب و سایه دار.

شپش:

بزها به هردو نوع شپش های گزنده و مکنده ایکه معمولاً به رنگهای زرد کم رنگ یا سفید می باشند آلوده می شوند که بویژه در پوست نواحی اطراف گردن مستقر می شوند. دامهای مبتلا حالت عمومی خوبی نداشته، موها، ظاهری زبر و ژولیده دارند بخاطر اینکه در اثر خارش حاصله از گزش خود را به اطراف می ساینند، تولید شیر آنها افت پیدا می کند.

درمان:

برای درمان آنها می توان از اسپری نمودن یا حمام دادن با استفاده از ترکیبات آلی فسفردار که برای گوسفنداها استفاده می شود برای بزها نیز استفاده نمود.

درمان باید بطور مرتب همه ساله در اواخر تابستان و اوایل پائیز یعنی هنگامیکه احتمال آلودگی شپش وجود دارد، انجام گیرد.

مسمومیت گیاهی

بزها بطور عادتی تمایل دارند که بجای چرای مرتب، پراکنده چرا کنند و علاقه آنها به علف های مناطق مرتفع زیاد است و به همین علت نسبت به سایر دامهای اهلی بیشتر در معرض مسمومیت توسط گیاهان و مواد شیمیایی قرار دارند.

باید مراقبت شود که هیچگونه مواردی از قبیل قوطی های رنگ، آب باطری موتور ماشین یا زباله های مشابه در دسترس بزها وجود نداشته باشد.

تعدادی از بوته های و گیاهان باغچه ای برای بزها بسیار سمی هستند و باید بسیار مراقبت نموده و مطمئن شد که همه گیاهان باغ و اطراف آن از نوع غیر سمی باشد، قبل از اینکه بزها به آن محل وارد شوند. *